

L1210

Kopia
Enligt förteckning
sista sidan

JNR 310-2422-1994

Länsstyrelsen i
Gotlands län
1994-05-19

Byggnadsminnesförklaring (BM) av Gråbrodern 5, S:t
Hansgatan 22 i Visby.

Överklagande har
ej skett inom fö-
reskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

BESLUT

Visby innerstad bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är därför att anse som synnerligen märklig. Fastigheten Gråbrodern 5 ingår som en välbevarad del av denna bebyggelsemiljö. Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen mm denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen av ovan angivna fastighet skall omfatta bostadshus och gårdshus samt den tillhörande tomten enligt bifogade karta. BM avser byggnadernas exteriör och stomme i enlighet med skyddsföreskrifterna nedan.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller till. Inga förändringar får heller ske vad gäller murverk och stomme, tak- och fasadmateriel eller övrig exteriör utformning.
2. I byggnadernas inre får inte göras ingrepp i eller ändring av bärande konstruktioner, skorstensstocken och fast inredning som bottenvåningens bakugn.
3. Byggnaderna skall underhållas så de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella material och metoder såsom kalkputs, kalkfärg, linoljefärg och tjära användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Alla framtida arbeten skall ske i samråd med länsantikvarien.

4. Den tillhörande tomten skall hållas städad och så ordnad att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

Till beslutet bifogas riktlinjer för framtida upp-
rustningsarbeten.

BYGGNADSBESKRIVNING

Huvudbyggnaden är ett nära kvadratisk hus med gaveln mot S:t Hansgatan. Det har medeltida murverk i bot-
tenplanet och sannolikt delvis i en kvarstående mur 1
trappa upp. Huset byggdes under 1600-talets andra
hälft på med en timmervägg i bottenvåningen och en
delvis utkragande övervåning av timmer i blandteknik,
Västra gavelspetsen är i korsvirke. Det branta sadel-
taket täcks av tegel. Gårdsfasaden är putsad och har
utöver senare fönster- och dörröppningar ett litet
blyspröjsat fönster av äldre datum i bottenvåningen.
Invändigt finns en bakugn bevarad.

Gårdshuset är ett f d brygghus med delvis medeltida
murverk. Byggnaden har sedermera använts som verk-
stad, därefter legat i ruin. År 1991 rustades det upp
och används nu huvudsakligen som förråd. Fasaden är
slätputsad med kalkputs under falsat plåttak.

EV ÄNDRING AV BM

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot de meddelade
skyddsföreskrifterna anses nödvändig av särskilda
skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kul-
turminnen mm meddela tillstånd härtill.

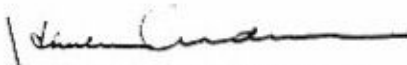
EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bi-
laga formulär B. Beslutet skall enligt 3 kap 1§ lag
om kulturminnen mm tillämnas utan hinder av att ev
talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet har deltagit landshövdingen Thorsten Andersson, ordförande och ledamöterna Eric Carlsson, Hans Klintbom, Björn Larsson, Torsten Frölich, Sören Strand, Jan Lundgren, Henry Lindkvist, Björn Jansson, Harriet Lihnell och Barbro Nilsson samt tjänstgörande suppleanterna Håkan Ahlsten, Yngve Friberg, Rune Jakobsson och Claes-Göran Larsson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert, länsantikvarien Marita Jonsson och byrådirektören Stefan Haase. Marita Jonsson har föredragit ärendet.

Thorsten Andersson

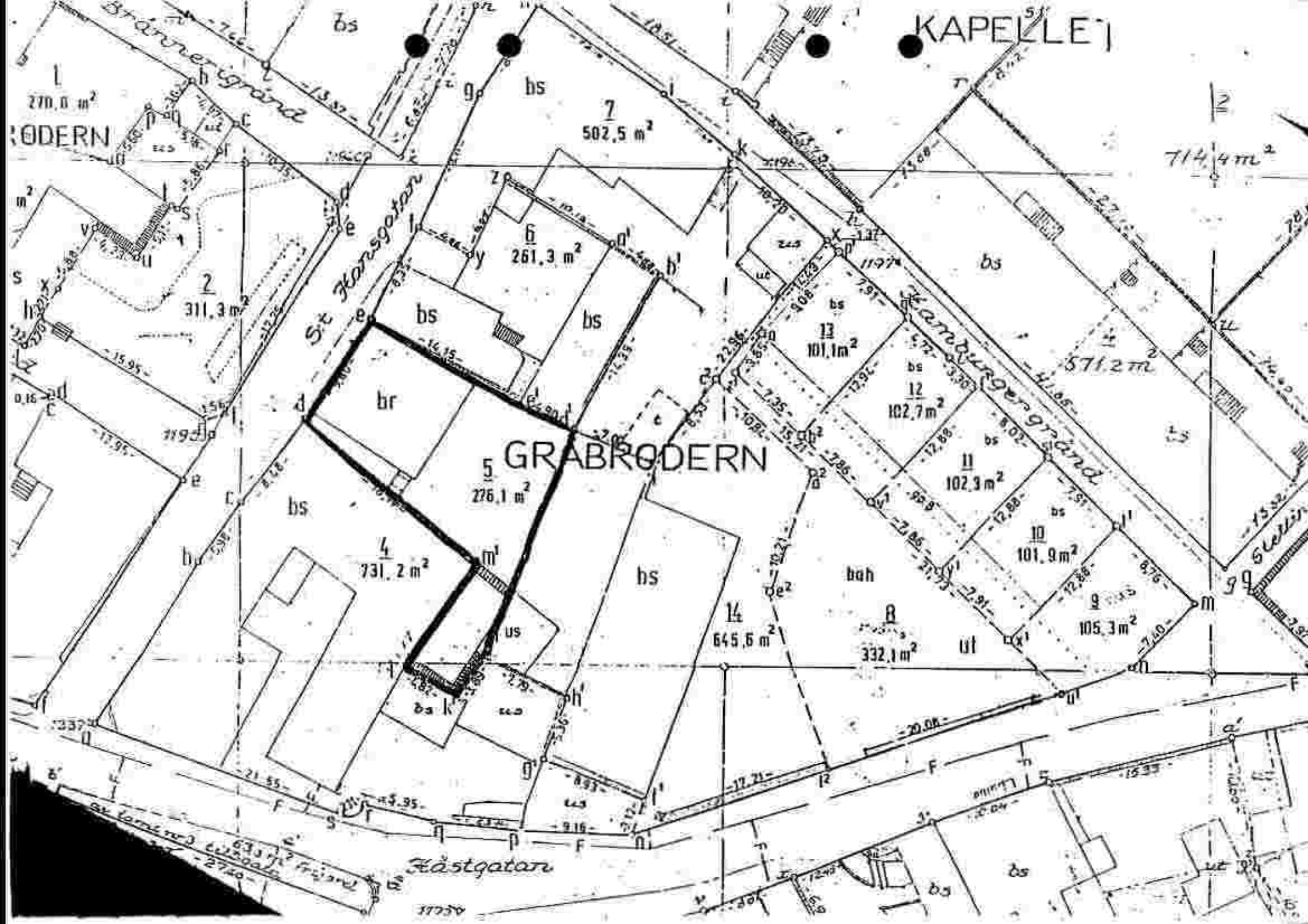
Marita Jonsson

Kopia

RAÄ
Byggnadsnämnden
Gotlands Fornsal
Kulturnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ
Inskrivningsmyndigheten
Fastighetsregistermyndigheten
Gotlands Fornsal
Planenheten
Länsantikvarien

Riktlinjer för framtida upprustningsarbeten på fastigheten Gråbrodern 5, Rosas café, med adress S:t Hansgatan 22 i Visby.

Fasadarbeten:

Allmänt:

KC-puts ersätts med ren kalkputs. Hela timmerkonstruktionen tjäras med äkta falurödfärg-blandad trätjära. Snickerier lagas eller ersätts (skyltfönstren mot gatan) och målas med ren lin-oljefärg. Plåtarbeten avlägsnas och nya utförs på traditionellt vis.

Gatufasaden: 1700-talsversionen. Se bifogad skiss.

Putsarbeten. KC-puts i bottenvåningen avlägsnas. Ev äldre putsskikt sparas och repareras. Ev äldre byggnadsdetaljer eller igensatta öppningar kartläggs.

Ny puts skall vara av ren kalkputs och vitkalkas.

KC-puts i korsvirkesfyllningarna ersätts med ren kalkputs. Skorstenen putsas ovan nock.

Skyltfönstren minskas och ges den storlek de hade enligt beskrivning från 1700-talet, tolkad i bifogad skiss. Befintliga snickerier rives och muren byggs upp till ny bröstningshöjd. Bredden minskas. Nya snickerier till två fönster (komplett med karm och båge) tillverkas med karmyttermått ca 1300x1600 (mm). Karmarna skall vara kraftiga, ha profiler och förses med mitt- och tvärposter med profiler som har rundad mittdel. De nedre bågarna ska ha 4x4 rutor med originalfönstret på östgaveln som förebild. De övre bågarna ska ha endast 3 rutor på höjden. De fyra profilerade bågarna skall ha blyspröjsar med smidda vridna stormjärn och blåsta rutor. Smidd beslagning av näbbtyp samt svänga uppställnings- och stängningshakar.

Snickerierna tillverkas utan mellanrum mellan bågens och karmens understycken och målas med ren lin-oljefärg i kulör efter överenskommelse med länsantikvarien.

Fönstren förses med luckor av samma typ och med samma slags smide som på Mellangatan 5, kv Kilen 3.

Entrédörren ändras enligt skiss till inåtgående med profilerad fiskbenspanel ovanför en tvärlist och liggande panel under. Slätputsade bislag med bruten kalkstensavtäckning. Dörrarna monteras i fasadlivet i ny karm med tröskel, ett trappsteg nedanför bef golvnivå. Golvet närmast innanför dörrarna sänks, så att ett invändigt trappsteg bildas en bit in.

Fönstren i mellanvåningen ges ett utseende enligt tolkningen i bifogad skiss, dvs två lufter och mittpost. Detaljutförande som fönstren i nedervåningen. Karmyttermått ca 1300X1000 mm (bredd x höjd).

De två stora fönstren i korsvirkesgaveln ändras till två rutor i varje båge och korsvirket ovanför lagas så det blir helt.

Vindskivan i plåt ersätts med en av utvalt trä i kraftiga dimensioner. Hängrännor utförs om möjligt av trä och stuprören sätts mot gårdssidan. Om stupröret i norr behövs åt gatan, ersätts det med ett nytt i traditionellt utförande med tratt och skarpa vinklar (se nedan), samt samordnas med grannfastighetens.

Gårdsporten målas med ren linoljefärg som ovan. (Dörrhandtaget ersätts med ett mer tidstroget.)

Södra fasaden med gårdspassagen:

Den inre (östra) av bottenvåningens två igensatta dörrar tas åter upp. Trappa i två steg av kalksten utförs utvändigt.

Den provisoriska igensättningen i övervåningen undersöks och ersätts. Timret skarvas i med likvärdigt virke i samma dimensioner som det befintliga. Tjärstrykning enligt ovan.

Gårdsfasaden:

Balkongen och brandstegen demonteras. Balkongdörren ersätts med ett nytillverkat fönster med mittpost och två rutor i vardera bågen. Formatet och mått på fönstret bredvid kopieras.

KC-puts avlägsnas och ersätts med ren kalkputs. Vid arbetena skall ev igensatta öppningar kartläggas. Detaljer som kan underlätta en datering av murverket skall uppmärksammas. Om underliggande murverk är väl utfört, utförs putsarbeten med ytstruken fog, dvs fogarna putsas i och bruken dras ut över stenen, så att den nästan täcks.

Bottenvåningens entrédörr byts ut mot en nytillverkad, dubbel inåtgående dörr i ny karm (undersöks på plats: tillåter interiören och funktionen inåtgående dörrar?) Dörrarna får liggande, profilerad panel och vindögon upptill. Utformning avgörs i samråd med länsantikvarien.

Bottenvåningens större köksfönster ersätts med ett nytillverkat, likadant som de nya åt gatan (bv). Bröstningen höjs något. Karmyttermått (1300x1600 mm) samt utformning som fönstren åt gatan.

Det mindre blyspröjsade fönstret i bottenvåningen lagas. Trasigt och försvunnet bly ersätts. Glasrutorna kompletteras med äldre eller nytt, blåst glas. Fönstret är av planlösnings- och funktionsskäl invändigt igensatt. Igensättningen är dock möjlig att avlägsna vid en framtida ändrad användning av rummet innanför.

Plåtarbeten: Befintliga vindskivor demonteras. Yttersta tegelraden läggs på traditionellt sätt i bruk, utan vindskiva.

Stuprör ersätts av nytillverkade i traditionell utformning med trattar och skarpa vinklar. Målas med linoljefärg, färgsättning i samråd med länsantikvarien.

~1700-tai